

MAJOROS TIBOR

Pörében él a nemzet

Pörben sohasem szenvedtünk hiányt, s Tömörkény óta tudjuk: a szegényember ne a törvényben keresse az igazát. Sztálin véreskezű barbársága, Hitler gonosz agyalása után szomorúan döbbenhattünk: az okos, a gazdag se. Pörlekedni mindenkoron gyalázatos. Sokkal biztatóbb lenne, ha annyira megértők, embertisztelők lennénk, hogy Justitia istenasszony bátran nyakába köthetné a most még szemet takaró kendőt, avagy vidám integetésre használná csupán. Sajnos, a tüzet prűszkölő, polipkarú, sárkányfejes korrupció, az alattomos minotauruszt nyergelő hatalom ma sem enged nagyon e naiv ábrándnak. Gnóm fejéből szörnyaggyarral vicсорit, féltve martalékát. S a tisztességesen galamblelkű ember pörbe rángatódik, ha akarja, ha nem. És a végén, ha világra segíti a bárányfehér igazságot, fájdalmasan, de hírel: a tisztességes pörök szükségese!

Igy vagyunk ezzel magunk is. A sajtópöreink segítenek bennünket, erőt, bátorságot adnak a helytálló munkához. A hátunk mögött hagyott esztendő nagy morajlása volt a tisztakécskei érdemjegybotrány révén keletkezett pör, a nem mindennapi, bátor tanári föllépés közreadásáért.

Bármennyire is annak látszott, ez a pör már régen nem a mi ügyünk. Mindnyájunké, hogy okulhassunk és gyarapodhassunk. A tárgyalótermi csatározás a múlt béklyói horzsolta sebeket volt hivatott gyógyítani. Csúnya hegeket, erős vagdalkozások élénk helyeit észlelhettük jó páran, kik végigültük a több napos igazságtételi tortúrát. A magára maradt magyar falu, a közélet posványába fulladt kisváros tárta belső életét, a lealjasodó hatalom kétségbeesett rugdalódsásával, kényszerű szolgálói fulladás előtt csendes jajkiáltásával.

Pör volt ez a javából, csúnya és gusztustalan összezapás. Földühödött kádercsalád rontott a munkáját szerényen végző kollégára, kiáltván: írásával belegázolt vezetői becsületébe! Az érdemjegybotrány megnevesített szereplői álltak a bírói ítélőszék elé, hogy tisztázódjék: kinek a hírnevén esett tulajdonképpen a csorba. Hetekig tartott, míg Justitia kései leszármazottjai kiderítették, hogyan is zajlott az utolsó magyaróra a Móricz Zsigmond Gimnáziumban, s azt megelőzően mi történt tulajdonképpen a tanácselnöki szobában. Ki kérte a továbbtanuláshoz meg nem érdemelt jobb jegyet és kitől? A kecskeméti városi bíróságon nem kevés munkájába tellett dr. Orosz Árpád tanácsvezető bírónak, Bóka József, Ott Józsefné népi ülnököknek, dr. Simonyi Sándorné ügyésznek, dr. Feldmájer Livia és dr. Sinka Imre védekező, valamint dr. Madách Olivér támadó ügyvédnek, Pollyákné Horváth Mária gépirónak, míg a megközelítően 200 oldalas tárgyalási jegyzőkönyvet elkészítette.

Indító oka, hogy a Petőfi Népe c. napilap tavaly június 8-i számában *Érdemtelen érdemjegyek* címmel földolgozta a rendhagyó magyaróra történetét, s ebben a meg nem nevezett Tisza-parti város párttitkárának Laci fiában Szürszabóék magukra ismertek. A tárcanovella szerzője Benke Márta, elmondta, hogy az írás valós alapokra épül, névtelen szereplőkkel. A buszon hallott először a gim-

náziumi botrányról, mivel Tiszakécskéről jár be munkára Kecskemétre. Segítette a közéletünk általános jelenségének Tisza-parti térképezését, hogy korábban ő is a gimnáziumban tanított.

Az összefonódást maga módján elítélő tanári cselekedetet állította a cikk középpontjába. Pontosabban, hogy csak az kapjon jobb jegyet, aki meg is dolgozik érte. Ha pedig ez az ősi tanári igazság csorbát szenved, mások is részeljenek belőle. A magyartanárնő az utóbbi módszert választotta. A kétesre állók osztályzatát fölkerékítette, hozzátéve, hogy a párttitkár és a zöldségfölvásárló szülők Laci gyermeke ezt sem érdemelte meg. Nem tudni, mi okból, de rendre elszalasztotta a gyengébb jegy javításának lehetőségét. A cikk bemutatta az utolsó magyarórára fagyalttal érkező tanulót, aki szokása szerint hanyagul vetette le magát a helyére, és idézte a magának sokat megengedő diák helytelenítő véleményét, amelylyel fölhívta a figyelmet a tanácsházán kért titoktartásra, vagyis, hogy az ott elhangzottakat a tanárnőnek nem lett volna szabad az osztály elé tárnia. A cikk megjelenése után országos ügyé dagadtak a tiszakécskei események, a rádió, a tévé, az újságok követték nyomon a fejleményeket. Vizsgálat vizsgálatot pattantott, lemondott Miskó István tanácselnök, fölmentését kérte Szűrszabó Lászlóné, a pártbizottság titkára, majd a vizsgálatokat az erre hivatott tanácsi és pártszervek illően lezárták. Megállapították, hogy Szűrszabóék nem kérték a jobb jegyet a továbbtanuló fiuknak, a tanárnő és a tanácselnök is vétett kicsikét. Ezek után a kécskei tanácsülés visszahívta elnöki székébe a „sajtó által meghurcoltatott” tanácselnökét. A kitálató tanárnő, korábbi elhatározás okán más munkára irányította életét; földalta a másfél évtizedes tanári állását.

A dolgok láthatóan nyugodt mederbe terelődtek, mígnem a háborgás hullámainak ültével Szűrszabóék is elégtételt kívántak. A zöldérttelep-vezető és rakodómunkás fia nem értett egyet a cikkben foglaltakkal, és pert indítottak a család becsületének visszavételére. Követelték, hogy a bíróság a jog pallosával sújtsa a hírnév rontóira. Fizessenek tettükért, írják meg a történetek ellenkezőjét. Elsősorban, hogy a párttitkár anyuka gyermekével nem kivételeztek az iskolában, a magyartanárnő nyilvánvalóan szándékosan vezette félre az embereket, mikor azt terjesztette, hogy ők berendeltették a tanácsházára a jobb jegy kicsikarása végett. Ilyesmire a nagytekintélyű Szűrszabó család nem vetemedett volna sohasem, hiszen még az ükszülők is Kécskén éltek, bajuk törvénnel soha sem volt. Szenvedjen az, aki ezt megérdemli, hiszen kiderült azóta, ki is járt benn jobb jegyet kérni a fiának...

Szűrszabóék követelődtek, hogy a hazug újságíró a cége tiltsa el a munkájától, saját pénzén jelentesse meg, hogy ők sohasem kértek érdemtelen érdemjegyeket, az ügyben érintett igazgatóhelyettes nem a barátjuk, a tanárnő meghajtotta Lacit magyarból, érettségi előtt, hogy idegileg kikészülve vágjon neki a fölvételt eldöntő tornagyakorlatoknak, hiszen biológiából, történelemből és testnevelésből kellett csak bizonyítania a jövőre termetségét. Bűnhődjenek, kik elütötték a családot a jó hírnév viselésétől, mert bizony az első újságcikk óta komoly hátrányuk származott. Mindenki azt gondolja, hogy most már ők is beletartoznak a társadalmi potyások népes táborába, holott ők a szocializmus leg-hűbb szolgálói. Szűrszabó apuka egyik — a per előtti — hadakozó levele szerint: „a tanárnő a társadalom perifériájára szorult életvitelével, barátnőjével Benke Mártával együtt”.

A faluvárosi kádercsalád a hatalom erős bástyáit maga mögött tudva, indította törvényi támadását a párt, a tanács, a népfront és a tantestület védőpajzsát erőül tártva. Nem adva szikrányi esélyt sem a tisztesség zombékján toporgó

fegyvertelen pedagógusnak, még akkor sem, amikor ő a nyilvánosság pusztájába kiáltott.

Emiatt is ígérkezett nem mindennapinak a pör. A jó hírnév védelmét tűzte a zászlajára, ahogy a támadó ügyvéd ezt az ide illő jogi kifejezéssel, annak rendje s módja szerint, kérte. Fő okként jelölve, hogy sötét színben tüntette az újság a talpig becsületeseket. Jöttek is az ide illő tanúk, kik mondták, hogy teljesen igaz, amit Szűrszabóék állítanak. Elsősorban Laci barátai jegyemelésében majdhogynem érintett, tovább tanulni szándékozó társai, a jóindulatú tanácselnök, igazgatóhelyettes, ki matematikatanára volt Lacinak, a tornatanár, aki az erősödést segítette; és a koronatanúnak hívtott Kass Ferenc úriszabó, ki a ballagási öltönyök készítése közben határozta el, hogy bemegy gyerekkori játszótársához, a tanácselnökhöz. Mindazért persze, hogy továbbadja szülőtársai panaszát a magyartanár nő oktatási módszereire, mert szerintük az kívánnivalót hagyott maga után. S mindezt írásba foglalta még a cikk megjelenése előtt. De határozottan állította fél évvel később is, hogy ehhez Szűrszabóéknak semmi köze. Ők ártatlanok az ügyben.

Az nyilván a dolgok utólagos lejátszásának tudható be, hogy az időpontok, a történések sora nem mindenben egyezett, s az egyik tanú nem azt mondta mint a másik. A cikk állításai szinte lesöpördtek a bátor és szavahihető kiállásoktól. Vagyis, lényegében megtörténhetett az a föltételezés, amire az újságíró rávilágított, de nem úgy volt. Például a fagylyaltóság sem igaz, mert úgy került be az újságba, hogy Laci „fagylyaltot nyalogatva” jött be az utolsó magyarórára. Holott valóságként kiderült Szűrszabó Laci elmondásából: mivel a biológiatanár nő meghívta párukat a szomszédos Maca fagylyaltozóba, és ő semmiképp se szeretett volna hiányozni, ezért annyira sietett vissza, hogy a kezében lévő tölcseres fagylyal volt kénytelen beülni a rendhagyónak kiáltott, fontos magyarórára. De nem nyalogatta, hanem egyből bekapta az ujjnyi maradékot. Az is csak rosszindulatú igazságferdítése volt a Petőfi Népe újságnak, hogy az osztályfőnöki óra helyett otthon zenét hallgatott, vallotta Laci — mert az csak annak tűnhetett: Ugyanis, nem történt más, minthogy az óraközi szünetben is testépítő erőgyakorlatokat végző fiú, hazaszaladt tisztát cserélni, s épp akkor csörgött a telefon, pechére ő fölvette, mint jól nevelt gyerekhez illik, és elképzelt, hogy szólt a rádió, mert reggel bekapcsolva felejtették. Emiatt hihette az osztályfőnök azt, hogy ez zenehallgatás. Elképzelt, hogy így történhetett, mivel a behívatott osztályfőnök erre már nem tudott pontosan visszaemlékezni a tárgyaláson.

Vizsont határozottan észébe jutott — mint általában mindenkinek a Szűrszabóékat mentők közül — a per okán aprócska jelentéktelen epizód, mint például az, amely szerint Laci kedvéért lezárták a tornatermet és a többiek kint tornáztak a hideg udvaron. Megtudtuk, hogy a tanácselnök a kádergyerekekre utaló legyintő megjegyzését se konkrétan Lacira tette, hanem úgy általában mindenkire. Nem is mert volna ilyen badarságot rámondani, mert annak ellenére, hogy a párttitkár anyuka vezetőtársa volt ugyan, de a Laci gyereket különösen nem ismerte. Arról viszont kérdés nélkül is határozottan vallott a bírónak, hogy Laci az órán tett kijelentése — „Tudja tanár nő, önnek ezt nem szabad lett volna itt elmondani” — értelmezhető kétségbeesett és nem fenyegető hangsúllyal is. Mint később kiderült, Miskó István ezt Szűrszabónétól hallotta így telefonon, s ennek azért volt jelentősége, mert Laci védekezéskor mindvégig karakánul kiállt a „kitalálás” szó mellett, miután emlékezete szerint ő az „elmondani” helyett biztos, hogy a „kitalálnia” kifejezést használta az újságban is közzétett magyarórában.

A támadók egyik koronatanújaként helytálló idős Kass Ferenc, aki két ki-

tűnő tanuló gyermeke miatt 24 évig nem ment panasszal a tanárok ellen, azt erősítette a bíróság előtt, hogy saját elhatározásából szolt a tanácselnöknek az utolsó iskolai héten. Veszélyben volt Feri fia kitűnő eredménye — állította —, Tajti tanárnő le akarta őt osztályozni magyarból, akárcsak két, megnevezni nem kívánt szülőtársa gyermekét is, akik szintén továbbtanulásra jelentkeztek. Ezen fölháborodott, jogtalanannak tartotta, és kereste ugyan az illetékeseket, de végül a tanácselnökhöz fordult segítségért.

A bíró kérdezett:

— Az I. rendű felperes volt az említett szülők egyike?

— Még egyszer mondom, nem hatalmaztak föl a nevük közreadására, de azt kijelenthetem, nem Szűrszabó Lászlóék voltak nálam a panasszal.

Miután föltételeződött, hogy a sajtó a tisztakécskei tanácselnököt „erkölcsi nullává kívánja taposni”, Kass Ferenc úriszabó lendületbe jött, és a cikk megjelenése után levelet, tíz aláírással hivatalos beadványt írt az MSZMP Propaganda Osztályához, és két szülőtársával személyesen vitte be Tisztakécskére. Hogy mi lett a sorsa, csak sejtteni lehet, de annyi biztos, hogy a bírói tanács elnöke másik beadványt olvasott föl, amelyet szintén Kass Ferenc írt, de az más tartalmú volt, mint az első, iktatószám és bélyegző nélküli koronapapír. Tagadta a megszorított Kass szülő, hogy összebeszéltek volna a jobb jegykérés ügyében Szűrszabóékkal. A végén aztán annyira összevissza kavardott minden, hogy egy lett a vége: Kass Ferenc, úriszabó kisiparos semmi terhelőt nem mondott a jó nevű Szűrszabó családra. Hivatalosan kijelentette: a tanácselnöknél tett látogatása előtt nem beszéltek egymással gyermekeik magyar jegyeiről. Saját szándékát csupán az erősítette, hogy az egyik szülői értekezleten elhangzott Tajti tanárnőre: „de baj nekünk, hogy ilyenre vannak bízva drága kincseink.”

Mégis rés támadt az erősnek hitt bástyafalon. Előbb Tajti Erzsébet, majd az osztálytársak tanúskodása más színben tüntette a támadókat. Egyikük úgy jellemezte a szavahihető Kass Ferencet:

— A cikk megjelenése után Kass apja fölkereste édesapámat, aláírásokat gyűjtött, ekkor olyan zavaros — ki kell javítanom: nem zavaros, cseles előadása volt, melyből nem derült ki, hogy elismeri-e vagy sem, hogy része van a dologban... Olyan agyafúrt ember, hogy az már művészet, ahogy ki tudja magyarázni a dolgokat.

Azt már egyértelműen megtudhatta a tárgyalás népes hallgatósága, hogy osztálytársa, Labancz Rita, egyáltalán nem kertelt Laci ügyében. Íme a társadalmi összetartozásról alkotott véleménye:

— Úgy gondolom a mai helyzetből, hogy az ilyen vezetők mind összetartanak. Amikor a történelemóráról kimentem sírva (az igazgatóhelyettes antipedagógusnak nevezte a tanácsi titkot kifecsegő társát — szerk.), odajött hozzám a történelemtanárnő, és rájött, miért sírok. Azzal vigasztalt, hogy ne féljek, majd jön a peresztrójka, mert most az ilyen vezetők összetartanak, mint az aranka futónövény.

A rossz nyelvek szerint, az időközben történt változások miatt „faluhatalom már nem az a hatalom”, mint történéskor, de ezt természetesen nem fogadhatjuk el igazként. A tavalyi májusi pártértekezlet nem hozhatott gyökeres változást ily hamar, a kulisszák, a politikai paravánok mögött zajló cselekedetek, a szertefröccsenő szóáradat viszont nem érdekelheti az ítélkező bíróságot. A tárgyalótermi csatározáson ezernél több aprólékos bírói kérdésnek kellett elhangoznia, mire valóságúen lejátszódtak ismét az iskolában történetek, mivel a per erre hivatott csupán. Minél jobban belemerültek a részletek szálazásába, annál jobban tisztázódott, hogy érettségi előtt Laci csak a főiskolai felvételre koncentrált, a

többi tárgyat többé-kevésbé hanyagolta. Deli Ágnes szerint, Laci több osztálytársával fölényesen viselkedett, s lehet, hogy az anyukája beosztása miatt nézte le őket. Szavaival: — Anna ellenére sokat hiányzott történelmi fakultációs órákról, hogy ő abból fölvételizett . . . A tavaszi szünet előtt elterjedt a hír, hogy ő a fölvételijére készül, és igazgatói szünetet kapott. Mindenki föl volt háborodva az osztályból amiatt, hogy sokan készültünk fölvételire, és mi nem kaptunk szünetet . . .

A mindvégig fegyelmezetten viselkedő Laci gyerek a sokadik hasonló fölvételre később türelmét veszítve, kicsit indulatosabban tán a kelleténél, azt fejtegette, hogy ha az osztálytársainak is lett volna annyi sütnivalójuk, fölerik ezt észszel. Ő utána sem szaladt egyetlen tanár sem, hogy „nesze itt a szünet”.

Nem derült ki pontosan, mennyi időt tölthetett távol az órákról Laci, mert az osztálynaplóba nem minden hiányzás került be, egyik nevelő a tavaszi szünet előtti hetet, másik az utánit jelölte meg igazoltnak a sikertelen főiskolai fölvételéhez.

— A hiányzásai közül az szűrt szemet — hallottuk Ritától —, amikor fölkészülés gyanánt a tornaterembe járt, meg azok az esetek, mikor Pestre ment edzésre. Több ilyen alkalom volt, emiatt egy-egy napot hiányzott. Volt amikor előtte szólt, de nem mindig. Utóbb azt furcsállottuk, mikor osztályfőnöki órán igazolni kellett ezeket, azt mondta: este kapta a telefonokat . . . Végén neveltünk rajta, mert gyakran olyan napokra esett ez, amikor dolgozatot írtunk.

A meg nem írt dolgozatok bizony a későbbiekben is sok nem kívánt percet hoztak Lacinak. Erősen kellett cáfolnia azt az osztálytársi észrevételt, hogy neki bizony kijelölték, melyik bekezdést kell megtanulnia a pótláshoz. Elhangzott az a kellemetlen eset is, amikor szegény Lacinak nem sikerült valami jóra a matematikadolgozata és félhangosan kifakadt a nagytiszteletű igazgatóhelyettes és egyben társadalmi tanácselnök-helyettes Gyapjas Lászlóra: — „baszd meg tanár úr, a jövő heti káposztád ott fog elrohadni.” — A fölтанú erősítette: „ezt a tanár úr nem hallotta, mert nem neki szánta mondani, csak a mi körünknek, mérges volt, kipattant belőle . . .”

Ez a kijelentés fényesen igazolhatta volna Szűrszabóék támadásának alapját — amely szerint az újságíró hazudós, miután föltételezte, hogy Laci szülei jóban vannak az igazgatóhelyetttel —, mert aki ilyet mond az apja barátjára, azok biztosan nincsenek jó haveri kapcsolatban. Többször elhangzott: valóban szinte alig ismerik egymást, alkalmakként a testületi munkakörben hozza össze őket a kötelező pozíció (ünnepségek, bizottsági kötelezettségek stb.). Sőt, Laci gyerek arra is tudott magyarázatot adni, miért beszélhet ellene az egyik s másik, igazán elfogult osztálytársa, így például a lakiteleki Labancz.

— El kell mondanom — állt föl a székről a kisebb alperes —, hogy az egyik órán Rita nekem levelet írt, és alkalmat kért arra, hogy délután találkozzunk. Ez azért is furcsa, mert más róla nem tudott ilyen fiúkapcsolatról. Én ettől elzárkóztam, és megígértem, hogy soha nem mondom el senkinek. Most mégis meg kellett tenni a vallomása után . . .

— Nem szégyelled magad! — harsant a mondatába az egyik hallgató a padsorokból, de nem mondhatta, mire értette ezt, mert a bírő rendre utasította a magáról megfélekedzett felnőttest, aki természetesen elnézést kért a kifakadásért. A tanú persze nyomban visszautasította, mondván: soha nem írt ilyesmit! Mivel a pörölő kádergyerek nem tudta a levelet felmutatni, a bíróság nem vett tudomást az övön alul csúsztatott papírfecnről.

Jegyzőkönyvbe vétetett viszont, hogy mi hír járta akkoriban a föltételezett hivatali csatárlánrcról. Eszerint, mikor Laci megtudta, hogy a magyartanárnő el-

mondta a tanácsházán történeteket, hazaszaladhatott, fölhívta az édesanyját a pártirodán, aki átszólhatott a tanácselnöknek, s ő pedig az igazgatóhelyettesre csörgött rá a miheztartás végett. Aki aztán leteremthette a kartársnőjét. Persze ez mind csak föltételezés, soha senki nem fogja tudni bebizonyítani a jog mai állása mellett. Se biztos tanú, se igazoló papír nincs erről.

Azt, hogy a negyedik osztályt sikeresen befejező Laci jutalomkönyvébe valóban az osztályfőnök írta-e be, hogy „jó közösségi munkáért” vagy sem, az ítélkező tanács nem vizsgálta. A per végére ugyanis valamelyest csorbult a támadás éle, hiszen az ifjabbik László az ítélkezés előtt megbocsátott az újságíróknak, haragját feledve visszalépett. Így az apának egyedül kellett bizonyítania, hogy a magyartanár nő nem ért a pedagógiához, rosszindulatú, és emiatt az ő fiát is elűtötte az áhított testnevelési főiskolai polgárságtól, természetesen a személyiség jogainak védelme kapcsán.

A tanár nő állta a szórohamot, mindvégig a tanári becsületre, emberi tartásra apellált. Nyugodtságával, korrektségével látszatra azokhoz a helytállókhöz tartozott, kiket kiskorában megfertőzött a jótett szele. Akikben jó talajra talált a tisztesség, s nem volt hiábavaló a nagy elődök emberséges igyekezete. Az értékre-remtő munka szószólójaként aprócska lámpásnak tetszett az éjszakában.

És ez az, amit manapság sokan nem értenek Tajti Erzsébet tanár nőben!

Miért vállal kilátástalan harcot, miért érvel sokadszorra is a tisztesség mellett? Holott ő már a rosszul működő felsőoktatás növendéke. A kontraszelekció gyermeke, a korrupcióval, elvtelen összefonódásokkal indázódott társadalmunk polgára. Minden esélye megadatott, hogy a többséghez csapódva ő is lelketlenül szórja a jó jegyeket; hatalmasságok, pozíciós emberek kiszolgálására áldozza tehetségét. De Tajti tanár nő nem ezt tette. Ady Endre, Németh László, Illyés Gyula, Csoóri Sándor nyomvonalára lépett. Hogy munkája valamelyest igazolódjék, volt tanítványai közül többen vállaltak vele sorsközösséget: nem tudták másként mondani a magyarórán történeteket, mint az valójában megtörtént. Dr. Orosz Árpád, tanácsvezető kecskeméti bírónak nyilván ez is segítette az igazság föltérképezésekor. A törvény szellemében utasította el Szűrszabóék követelését. Az időközben beálló változásokkal, a magáról megfeledkezett káderesaládról szép lassan lehullott a hatalom cafrangos leple, és hiába irányult az ügyvédi praktikum a jó hírnév védelmére, a bírói tanács kimondta: igazat írt az újság, nem a tanár nő hazudott . . .

Indoklásul álljon itt részlet a történetek igazolására, a 15 gépelt oldalas ítéletről:

„ . . a gyakorlati tapasztalatok alapján a magyartanár, majd pedig vele egyezően az újságíró is okkal feltételezhetette, hogy a tanácselnök konkrétan a felperes fiának érdekében is közbenjárt. Ennek logikus magyarázatát adhatta az a körülmény, hogy a felperes fiának felvételi esélyeinél az egy jobb osztályzatból adódó felvételi pontnak is lényeges szerepe lehetett, erre az osztályzatra viszont hozzáállása alapján — miután mind a próbaérettségét, mind pedig az utolsó beszámolási lehetőséget elmulasztotta — a jó képességei ellenére már valóban nem számíthatott nagy eséllyel azon a napon, amikor a tanácselnök magához hívatta a magyartanárát. Azt viszont Lakatos Józsefné és Tajti Erzsébet egybehangzó tanúvallomása alapján a felperes nem tudta bizonyítani, hogy nem kellett tartania attól, hogy a fia nem kapja meg a 4-es osztályzatot, mivel e tanúk vallomásai alapján csak az derült ki, hogy a magyartanár az előző keddi napon még kész volt a jobb osztályzat megadására, azzal a feltétellel, hogy a felperes fia a biztosított javítási lehetőséggel élni fog . . .”

„ . . a műfaj ugyanis azt feltételezi — szemben például a riporttal vagy tudó-

sítással —, hogy úgy beszél el egy egyéni, rendkívüli esetet, hogy az egy különleges esemény (gyújtópont) révén átcsap a társadalmilag tipikusba, azaz egy társadalmi jelenség ábrázolásába. Ez a társadalmi jelenség, az elvtelen hatalmi összefonódás pedig — amint azt a felperes fiának osztálytársai is az eset kapcsán tanúvallomásuk szerint felismerték (például telefonlancolat) — nem egyszerűsíthető arra, hogy egyes vezetők tisztségüket, beosztásukat egyéni céljaik érdekében állítják. E jelenség másik oldalán állnak azok a pozícióban nem lévők, akik e vezetők barátságával, ismeretségével, bizalmával visszaélve, ezt a kapcsolatot felhasználják, a törvényes utat megkerülve, saját céljaik eléréséhez. Továbbá mindezek túlmenően, vannak olyan vezetők, akiknél valamely kérdés fontosságát az dönti el, hogy az abban érintettek a hatalmi hierarchiában hol helyezkednek el, és eszerint differenciálva intézkednek. Az újságíró e jogának elvitatása ellentétes lenne a sajtótájékoztató céljával, melynek a Legfelsőbb Bíróság Pk. I. sz. állásfoglalása szerint, fontos szerepe van a közgondolkodás formálásában, s társadalmi tudat alakításában, és általában a társadalmi atmoszférateremtésben. Éppen ezért a perrel támadott cikkről nem lehetett megállapítani, hogy az a felperes személyiségi jogát bármilyen módon megsértette. Ezért a keresetét a bíróság mint alaptalant, teljes terjedelmében elutasította . . .”

Nagy volt az ő kísértésük . . .

*

Ráfoghatnánk, kis pöreink csöppében mutatják a tengert, mégse tehetjük, mert a kécskei közélet háttéréről vajmi keveset ismerhettünk meg. Annyit mégis említhetünk halk summázatul: régen többről van szó, mint érdemjegyekről! Tanács István Tiszakécskéről írott könyvében „egy aranykor végét” emlegetve foglal állást, bemutatva a mai falut. Őszintén sajnáljuk, hogy a szerző által a „hatalom mesteremberének” nevezett Miskó István tanácselnök, az ottani országgyűlési képviselőcsoport vezetője, mentelmi jogával élve, szolgálati pisztolyával vetett véget az életének. Jelzésül talán, hogy a hazugság emlőjén gömbölyödő Torzfejű Hatalom irgalmatlan trancsirozásra vetemedhet. Elvéve esélyét az igaztételnek.